DOI: https://doi.org/10.32782/city-development.2026.3-4
УДК 339.727.22:330.322(477)

НАПРЯМИ АКТИВІЗАЦІЇ ЗБІЛЬШЕННЯ ОБСЯГІВ ПРЯМИХ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ В УКРАЇНУ

Гудзь Юрій Федорович
доктор економічних наук, доцент,
професор кафедри менеджменту та логістики
Приватний вищий навчальний заклад «Європейський університет»
ORCID: https://orcid.org/0000-0001-9122-4648
Овсієнко Наталія Василівна
кандидат економічних наук, доцент,
завідувач кафедри маркетингу
Приватний вищий навчальний заклад «Європейський університет»
ORCID: https://orcid.org/0000-0001-7694-7522
Котвицька Наталія Миколаївна
доктор економічних наук, доцент,
доцент кафедри економіки, фінансів та обліку
Приватний вищий навчальний заклад «Європейський університет»
ORCID: https://orcid.org/0000-0003-0864-1470

Анотація. У статті досліджено умови залучення прямих іноземних інвестицій в Україну в період повномасштабної війни та обґрунтовано напрями активізації приватного капіталу для відновлення і структурної модернізації економіки. Систематизовано воєнні, інституційні, кадрові, інфраструктурні та фінансові бар'єри інвестування. Обґрунтовано необхідність розмежування реінвестованих доходів і нового акціонерного капіталу під час оцінювання ПІІ. Визначено можливості Інвестиційного механізму Ukraine Investment Framework (UIF) у межах Ukraine Facility, страхування воєнних ризиків, змішаного фінансування та розподілу ризику. Запропоновано модель інвестиційної політики, що поєднує підготовку проєктів, розвиток людського капіталу, локалізацію виробництва, цифровий супровід інвесторів і цільові стимули для стратегічних секторів.

Ключові слова: прямі іноземні інвестиції, інвестиційна привабливість, інвестиційний клімат, воєнні ризики, відновлення України, європейська інтеграція, страхування інвестицій, людський капітал.

Актуальність проблеми. Прямі іноземні інвестиції (ПІІ) є одним із найважливіших джерел довгострокового фінансування розвитку, оскільки поєднують надходження капіталу з трансфером технологій, управлінських практик, доступом до міжнародних ринків та включенням підприємств країни-реципієнта до глобальних ланцюгів створення вартості. Для України роль ПІІ у 2022–2026 рр. набула особливого значення: держава одночасно має фінансувати оборону, підтримувати макрофінансову стабільність, відновлювати пошкоджену інфраструктуру та формувати основу для повоєнної структурної модернізації.

Масштаб потреб значно перевищує можливості державного бюджету та традиційного кредитного фінансування. За результатами п'ятого спільного оцінювання шкоди, завданої Україні внаслідок повномасштабної збройної агресії Російської Федерації, та потреб у відновленні, представленого у звіті (RDNA5), станом на 31 грудня 2025 р. обсяг прямих фізичних пошкоджень оцінювався у 195 млрд дол. США, економічних втрат – у 667 млрд дол. США, а загальна потреба у фінансуванні відновлення та реконструкції України протягом наступних десяти років – у 588 млрд дол. США [12, с. 6]. У звіті окремо наголошується на необхідності залучення приватних інвестицій для фінансування відновлення та розвитку важливих галузей економіки України, впровадження сучасних технологій, підвищення продуктивності та посилення інтеграції вітчизняних підприємств у світову економіку [12, с. 60–62].

Водночас повномасштабна війна радикально змінила співвідношення факторів інвестиційного ризику. Поряд із традиційними проблемами – недосконалістю судової системи, корупційними

© Гудзь Ю. Ф., Овсієнко Н. В., Котвицька Н. М., 2026
Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу (CC BY 4.0)

ризиками, нестабільністю регуляторного середовища та недостатнім захистом прав власності – домінуючими стали ризики фізичного знищення активів, перебоїв енергопостачання, логістичних розривів, нестачі персоналу й обмеженої доступності воєнного страхування. За цих умов іноземний інвестор оцінює не лише потенційну норму прибутку, а й сукупну премію за ризик, здатність проєкту працювати автономно та можливість швидкого реагування на безпекові шоки.

Попри це Україна зберігає інвестиційний потенціал. Його формують значний попит на реконструкцію, географічна близькість до ринку Європейського Союзу, статус країни-кандидата на вступ до ЄС, людський і технологічний потенціал, можливості аграрної та енергетичної галузей, розвиток оборонних технологій та цифрових сервісів. Тому актуальним є не лише питання нарощування абсолютного обсягу ПІІ, а передусім формування механізму залучення іноземного капіталу, що створює нові виробничі потужності, робочі місця, технологічні компетенції та експорт із високою доданою вартістю.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичні та прикладні аспекти впливу ПІІ на економічне зростання розглядаються в сучасних дослідженнях через призму не лише обсягу капіталу, а й його якості. Організація економічного співробітництва та розвитку (далі – OECD) наголошує, що ефект іноземних інвестицій залежить від їх внеску у продуктивність, інновації, зайнятість, розвиток навичок, декарбонізацію та регіональний розвиток [10, с. 15–19]. Отже, однаковий за номінальним обсягом приплив капіталу може мати різний результат для економіки залежно від сектора, форми входу інвестора та глибини зв’язків із національними постачальниками.

За даними Конференції ООН з торгівлі та розвитку (далі – UNCTAD) глобальне відновлення ПІІ у 2025 р. було нерівномірним і відбувалося у досить незначному колі країн та стратегічних секторів. Водночас збільшення позитивних результатів від залучення і використання ПІІ визначається тим, чи створюють вони продуктивні активи, робочі місця, навички та технологічні новації [11, с. 1–4]. Для України цей висновок особливо важливий, оскільки збільшення ПІІ через реінвестовані доходи не є тотожним запуску нових інвестиційних проєктів, за яких інвестор створює нове підприємство чи виробництво з нуля, а не придбаває вже існуючий бізнес.

У вітчизняній науковій дискусії акцент посилюється на впливі війни на поведінку інвесторів та інструментах державної політики. О. Федорчак розглядає динаміку ПІІ та погіршення інвестиційного клімату в умовах війни, наголошуючи на необхідності комплексного державного регулювання, безпекових гарантій та підтримки стратегічних галузей [6, с. 66–72]. Дослідження також демонструє, що після зменшення у 2022 р. показника надходження ПІІ він у 2023–2024 рр. відновився, але залишається нестабільним і суттєво залежить від безпекової ситуації.

Офіційна статистика НБУ дає можливість розмежовувати інструменти участі в капіталі, реінвестовані доходи та боргові інструменти. Це методологічно важливо для оцінки реальної інвестиційної активності. У січні-жовтні 2025 р. НБУ оцінював чистий приплив ПІІ у 1,9 млрд дол. США, з яких близько 1,0 млрд дол. припадало на реінвестовані доходи; чистий приплив акціонерного капіталу без реінвестування становив 0,548 млрд дол. США [5, с. 5-6]. Така структура підтверджує, що значну частину надходження інвестицій формують уже присутні в Україні компанії.

Інституційний напрям досліджень представлений матеріалами Європейської Комісії та ЄБРР. Інвестиційний механізм Європейського Союзу для України (далі – Ukraine Investment Framework) або (UIF) має ресурсну спроможність 9,5 млрд євро гарантій і грантів, що мають мобілізувати понад 40 млрд євро публічних і приватних інвестицій [9, с. 1]. ЄБРР, у свою чергу, розвиває механізм Ukraine Recovery and Reconstruction Guarantee Facility (гарантійний механізм ЄБРР), який створює міжнародну перестрахувальну спроможність для покриття воєнних ризиків та може підтримувати страхове покриття товарів і транспортних засобів обсягом до 1 млрд євро на рік [8, с. 76].

Поряд з цим, вплив прямих іноземних інвестицій на розвитку економіки України розглядали науковці Макалюк І., Свистун С. [3], Євтушенко Н. [1], Мошляк І. [4], Кадеєва І. [2].

Отже, наявні дослідження достатньо детально описують окремі елементи інвестиційного середовища, проте потребує подальшого опрацювання їх інтеграція в єдину модель активізації ПІІ, яка одночасно враховує безпековий ризик, людський капітал, фінансову архітектуру, євроінтеграцію, інфраструктурну стійкість та галузеві пріоритети.

Метою статті є дослідження сучасного стану та ключових обмежень залучення прямих іноземних інвестицій в економіку України в умовах повномасштабної війни, а також обґрунтування комплексу інституційних, фінансових, організаційних та секторальних заходів щодо активізації ПІІ з урахуванням завдань відновлення, європейської інтеграції й структурної модернізації. Для досягнення мети використано методи систематизації, порівняння, структурно-

динамічного аналізу, узагальнення та логічного моделювання. Інформаційну базу становлять офіційні дані НБУ, Європейської Комісії, ЄБРР, Світового банку, UNCTAD та наукові публікації.

Результати дослідження. Динаміка ПІІ в Україні після 2020 р. характеризується різкими коливаннями. За узагальненими даними, у 2021 р. приплив ПІІ досяг 7,32 млрд дол. США, у 2022 р. скоротився до 0,531 млрд дол. США, у 2023 р. відновився до 4,485 млрд дол. США, а у 2024 р. становив близько 3,3–3,6 млрд дол. США [6, с. 66–67]. За оцінкою Центру Разумкова, чистий приплив ПІІ у 2025 р. становив близько 2,4 млрд дол. США, у тому числі близько 1,0 млрд дол. реінвестованих доходів [7, с. 13].

Такі показники потребують обережної інтерпретації. ПІІ за методологією платіжного балансу охоплюють не лише новий акціонерний капітал, а й реінвестовані доходи та боргові відносини між підприємствами прямого інвестування. Тому зростання агрегованого показника саме по собі не означає еквівалентного створення нових виробничих потужностей. Для цілей державної політики доцільно розмежовувати: а) нові greenfield-інвестиції; б) придбання часток у діючих підприємствах; в) реінвестування прибутку; г) внутрішньогрупове боргове фінансування.

Найважливішим обмеженням залишається воєнний ризик. Він включає ризик фізичного знищення активів, переривання виробничих процесів, втрати товарів у логістиці, загрозу персоналу, обмеження доступу до окремих територій та невизначеність щодо горизонту окупності. У фінансовій моделі проєкту ці ризики проявляються у вищій ставці дисконту, дорожчому борговому фінансуванні, більшій частці власного капіталу та підвищених вимогах до страхового покриття.

Другим системним обмеженням є людський капітал. Мобілізація, зовнішня міграція, внутрішнє переміщення та демографічні зміни посилюють нестачу кваліфікованих працівників. Для капіталомістких проєктів наявність землі, інфраструктури або пільгового режиму перестає бути достатньою умовою, якщо в регіоні немає потрібного кадрового резерву. RDNA5 прямо відносить збільшення кваліфікованої робочої сили та розвиток навичок до горизонтальних передумов відновлення приватного сектору [12, с. 60].

Наступна група – інституційні та регуляторні ризики. В умовах війни інвестор особливо чутливий до захисту права власності, передбачуваності регуляторних рішень, ефективності судового захисту та доброчесності публічних процедур. Воєнний ризик не зменшує значення верховенства права, а навпаки – підсилює його, оскільки інвестор уже приймає підвищений безпековий ризик і не готовий одночасно нести невизначеність, яка може бути усунута інституційними реформами.

Узагальнюючи результати дослідження, пропонуються напрями активізації збільшення обсягів ПІІ.

1. Розширення системи страхування воєнних ризиків. Чинні механізми доцільно розвивати від короткострокового страхування вантажів і транспортних засобів до покриття нерухомості, промислового обладнання та великих інвестпроєктів, коли інвестор створює нове підприємство або виробництво з нуля. ЄБРР уже створив «Гарантійний механізм відновлення та реконструкції України» як відкриту платформу для міжнародної перестрахувальної участі; при повному розгортанні механізм може забезпечувати до 1 млрд євро страхового покриття щороку [8, с. 76]. Наступним кроком має бути побудова багаторівневої системи, де частина ризику залишається у національного страховика, частина передається міжнародному перестраховику, а різниця покривається гарантіями МФО або партнерських держав.

2. Максимальне використання європейської інтеграції та Інвестиційний механізм для України (UIF). UIF має стати одним із основних механізмів зниження інвестиційних ризиків та залучення приватного капіталу для від-

Таблиця 1 – Динаміка надходження прямих іноземних інвестицій в Україну, 2020–2025 рр.

Рік	Надходження ПІІ, млрд дол. США	Результати аналітичного дослідження
2020	-0,036	Пандемічний шок; від'ємний чистий потік.
2021	7,320	Довоєнний пік припливу капіталу.
2022	0,531	Різке скорочення після початку повномасштабної війни.
2023	4,485	Часткове відновлення потоків.
2024	3,329	Зниження на 25,8 % проти 2023 р.
2025	2,4*	Близько 1,0 млрд дол. - реінвестовані доходи.

*Примітка: попередня оцінка за матеріалами НБУ та аналітичними узагальненнями на початок 2026 р.; значення може уточнюватися НБУ.

Джерело: складено авторами за [5, с. 5–6; 10, с. 184–186]

Таблиця 2 – Відповідність основних бар'єрів інвестування та інструментів їх нейтралізації

Перешкоди	Інструмент державної чи міжнародної політики	Прогнозований результат реалізації заходу
Воєнний ризик	Страхування, перестрахування, MIGA/EBRD-гарантії, багаторівневий risk-sharing	Зниження премії за ризик і вартості капіталу
Дефіцит кадрів	Дуальна освіта, корпоративні центри, перекваліфікація ветеранів, програми повернення фахівців	Зменшення кадрового ризику інвестпроєктів
Енергетична нестійкість	Розподілена генерація, накопичувачі, резервування, модернізація мереж	Безперервність виробництва
Логістичні обмеження	Коридори до ЄС, непрацюючі порти, прикордонна інфраструктура, концесії	Скорочення витрат і строків доставки
Судові та корупційні ризики	Судова реформа, цифровізація процедур, прозорі реєстри, антикорупційні механізми	Підвищення захисту прав власності
Дефіцит довгих грошей	Застосування Інвестиційного механізму для України – інструмент ЄС, змішане фінансування, розподіл кредитного ризику між банком та іншою фінансовою установою, фонди прямих інвестицій, облігації	Збільшення доступності фінансування
Фрагментарність проєктів	Єдина платформа та портфель (перелік) підготовлених інвестиційних проєктів	Скорочення транзакційних витрат інвестора

Джерело: систематизовано авторами на основі [4, с. 1–2; 4, с. 1–3; 7, с. 59–62]

новлення України. Його перевага полягає не лише в обсязі ресурсу, а в мультиплікаційному ефекті: 9,5 млрд євро гарантій і грантового змішаного фінансування мають мобілізувати понад 40 млрд євро інвестицій [9, с. 1]. Для України критично важливо вимірювати не тільки суму отриманих гарантій, а коефіцієнт приватного капіталу, залученого на один євро публічної підтримки.

3. Наступний напрям активізації залучення та використання ПІІ – формування галузевих пріоритетів. Державні стимули мають спрямовуватися туди, де ПІІ створюють максимальний мультиплікативний ефект. До таких сфер належать оборонні технології і технології подвійного призначення, розподілена й відновлювана енергетика, агропереробка, логістика, машинобудування, цифрові сервіси, наукові технології, критичні сировинні матеріали та виробництво будівельних матеріалів. Відповідно до Звіту, підготовленого Урядом України, Світовим банком, Європейською Комісією та Організацією Об'єднаних Націй, серед перспективних секторів із високим потенціалом ПІІ виступає транспортна інфраструктура, важке машинобудування, ІТ і цифрові сервіси, оборонний, агропромисловий комплекси, будівельна галузь, електронні компоненти, критичні мінерали та відновлювана енергетика [12, с. 60].

4. Варто вказати на податкову складову в цьому процесі. Податкові та митні преференції доцільно прив'язувати до вимірюваних показників: фактичного обсягу капіталовкладень, кількості створених робочих місць, частки локальної доданої вартості, експорту, витрат на дослідження і розробки, навчання персоналу та енергоефективності. Це зменшує ризик надання пільг проєктам, які не створюють системного ефекту.

5. Слід розглянути і такий напрям як інтеграція інвестиційної та кадрової політики. Для великих проєктів запропоновано запровадити формат Угоди щодо розвитку людського капіталу, тобто тристоронню угоду між інвестором, місцевою владою та закладом освіти. У ній мають визначатися професії, кількість працівників, строки підготовки, програми перекваліфікації та джерела співфінансування. Особливий потенціал мають програми для ветеранів, внутрішньо переміщених осіб, громадян, що повертаються з-за кордону, а також залучення діаспори до інженерних і управлінських команд.

6. Поряд із гарантіями МФО необхідні локальні фонди прямих інвестицій, венчурний капітал, корпоративні й проєктні облігації, механізми державно-приватного партнерства та концесій. Валютна лібералізація має відбуватися поступово, у межах можливостей макрофінансової стабільності, але її довгостроковим орієнтиром має бути передбачуваність репатріації дивідендів і виходу інвестора з проєкту.

7. Не менш важливим напрямом активізації ПІІ є вдосконалення наявних цифрових платформ та інформаційних ресурсів для інвесторів, їх об'єднання і забезпечення зручного доступу до інформації про інвестиційні проєкти, джерела фінансування, державну підтримку та умови ведення інвестиційної діяльності в Україні. Її

ключовим продуктом повинен бути не інформаційний каталог, а портфель економічно обґрунтованих інвестиційних проєктів, підготовлених до залучення фінансування – технічно, юридично, фінансово й екологічно підготовлених проєктів.

Узагальнення результатів дає підстави розглядати активізацію ПІІ як взаємодію п'яти блоків: безпекового, інституційного, фінансового, ресурсного та стратегічного. Їх ефективність визначається комплементарністю: страхування не замінює верховенства права, фінансові гарантії – кадрового ресурсу, а податкові стимули – стійкої інфраструктури. Тому результативність політики доцільно оцінювати не лише за рівнем надходження ПІІ, а й за показником обсягу нових вкладень іноземних інвесторів у власний капітал підприємств без урахування реінвестованих доходів, кількістю проєктів у підприємство чи виробництво з нуля, створеними робочими місцями, локальною доданою вартістю, експортом і технологічним трансфером.

Висновки. Проведене дослідження показало, що у 2022-2026 рр. прямі іноземні інвестиції в Україну формуються в умовах поєднання безпекового, інституційного, кадрового, інфраструктурного та фінансового ризиків. Воєнний чинник є домінуючим, але не замінює традиційні проблеми інвестиційного середовища, навпаки, він підсилює значення захисту прав власності, якості судової системи, прогнозованості державної політики та доброчесності публічних процедур.

Доведено, що загальний, сумарний обсяг ПІІ не може бути єдиним критерієм результату. Для оцінювання інвестиційної активності важливо розмежовувати реінвестовані доходи, боргові інструменти та нові вкладення іноземних інвесторів у власний капітал підприємств. Пріоритетом має бути залучення інвестицій, що збільшують потужності виробництв, створюють технологічні компетенції та робочі місця, забезпечують локалізацію й експорт із високою доданою вартістю.

Обґрунтовано необхідність розширення механізмів страхування воєнних ризиків та їх розподілу між державою, інвесторами, банками, страховими компаніями й міжнародними фінансовими установами. Ці інструменти здатні зменшити премію за ризик і мобілізувати приватний капітал, який за суто комерційних умов не входив би до проєктів в Україні.

Визначено стратегічні напрями для ПІІ: визначено стратегічні напрями залучення ПІІ: оборонні технології та технології подвійного призначення, енергетика, агропереробка, логістика, машинобудування, інформаційні технології, наукоємні високотехнологічні розробки, стратегічно важливі мінеральні ресурси та виробництво продукції для відновлення країни. Державна підтримка таких проєктів має базуватися на принципі «стимул в обмін на результат», а не на універсальних пільгах.

Запропоновано вдосконалення та об'єднання наявних цифрових ресурсів для інвесторів у єдине інформаційне середовище, яке забезпечуватиме формування переліку економічно обґрунтованих інвестиційних проєктів, підготовлених до залучення фінансування. Важливим напрямом також визначено налагодження співпраці між великими інвесторами, місцевими органами влади, закладами вищої та професійної освіти з метою підготовки фахівців відповідно до потреб реалізації інвестиційних проєктів. Реалізація запропонованих заходів сприятиме скороченню витрат і часу на підготовку інвестиційних проєктів, покращенню їх кадрового забезпечення та створенню сприятливіших умов для залучення прямих іноземних інвестицій.

Таким чином, стратегічним завданням України є перехід від фрагментарної політики стимулів до комплексної моделі зниження сукупного інвестиційного ризику. Поєднання безпеки, верховенства права, страхування, доступу до фінансування, людського капіталу, стійкої інфраструктури та європейської інтеграції може сформувати передумови для переходу від допомого-залежної моделі відновлення до інвестиційно орієнтованої модернізації економіки.

Бібліографічний список:

1. Євтушенко Н.О. Прямі іноземні інвестиції: стан та перспективи розвитку. *Економічний простір.* 2023. № 188. С. 83–88. DOI: https://doi.org/10.32782/2224-6282/188-14
2. Кадеєва І.В. Прямі іноземні інвестиції як фактор становлення інноваційної економіки в Україні. *Збірник наукових праць Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди. Економіка.* 2014. Вип. 14. С. 193–199.
3. Макалюк І.В., Свистун С.І. Роль прямих іноземних інвестицій у розвитку економіки України. *Економіка та суспільство.* 2026. № 86. DOI: https://doi.org/10.32782/2524-0072/2026-86-98
4. Мошляк І.О. Прямі іноземні інвестиції як фактор економічного зростання держави. *Вчені записки Університету «КРОК».* 2021. № 3 (63). С. 44-50. DOI: https://doi.org/10.31732/2663-2209-2021-63-44-50
5. Balance of payments in February 2026: Statistics and Reporting Department (preliminary data1 according to the Balance of Payments and International investment position manual, 6th edition). Kyiv: External sector statistics Division, 2026. 4 p. National Bank of Ukraine. URL: https://bank.gov.ua/files/ES/State_m_en.pdf

6. Федорчак О.В. Вплив війни на залучення прямих іноземних інвестицій в Україні: державно-управлінський аспект. *Публічне адміністрування та національна безпека.* 2026. № 2 (67). С. 62–74. DOI: https://doi.org/10.25313/2617-572X-2026-2-12015
7. Ukraine: From War to Peace and Recovery: Analytical Assessments, February 2026. Kyiv: Razumkov Centre, 2026. 26 p. Razumkov Centre. URL: https://razumkov.org.ua/images/2026/04/17/2026-ISAR-monthly-February-ENGL.pdf
8. Financial Sector Strategy 2026-2030. Approved by the Board of Directors on 17 December 2025. London: EBRD, 2026. 77 p. European Bank for Reconstruction and Development. URL: https://ebrd.com/content/dam/ebrd_dxp/assets/pdfs/strategies-and-policies/financial-sector-strategy/financial-sector-strategy-2026-2030.pdf
9. Ukraine Investment Framework: Investments Delivering Impact for Ukraine's Recovery. Brussels: European Commission, 2026. 2 p. European Commission. URL: https://enlargement.ec.europa.eu/document/download/d2ff0907-fc69-48e4-8490-a79f142c4a76_en?filename=Ukraine_Investment_Framework_July2025_v3+1.pdf
10. FDI Qualities Policy Toolkit: Report. Paris: OECD Publishing, 2022. 196 p. OECD. DOI: https://doi.org/10.1787/7ba74100-en
11. World Investment Report 2026: International Investment in a Turbulent Era. Geneva: United Nations, 2026. 225 p. Unated Nations, UN Trade and Development (UNCTAD). URL: https://unctad.org/publication/world-investment-report-2026-international-investment-turbulent-era
12. Ukraine Fifth Rapid Damage and Needs Assessment (RDNA5): Main Report, February 2022 – December 2025. Washington, DC: World Bank Group, 2026. 76 p. World Bank Group, Government of Ukraine, European Union, United Nations. URL: https://documents1.worldbank.org/curated/en/099022026094036395/pdf/P514499-22f93f3a-4278-42bc-b907-db9553d12069.pdf

References:

1. Yevtushenko N. Priami inozemni investytsii: stan ta perspektyvy rozvytku [Foreign direct investment: status and development prospects]. *Ekonomichnyi prostir – Economic Scope.* 2023. № 188. S. 83–88. DOI: https://doi.org/10.32782/2224-6282/188-14
2. Kadeieva I.V. Priami inozemni investytsii yak faktor stanovlennia innovatsiinoi ekonomiky v Ukraini. *Zbirnyk naukovykh prats Kharkivskoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni H.S. Skovorody. Ekonomika.* 2014. Vyp. 14. S. 193–199.
3. Makaliuk I., Svystun S. Rol priamykh inozemnykh investytsii u rozvytku ekonomiky Ukrainy [The role of foreign direct investment in the development of Ukraine's economy]. *Ekonomika ta suspilstvo – Economy and Society.* 2026. № 86. DOI: https://doi.org/10.32782/2524-0072/2026-86-98
4. Moshlyak I. Priami inozemni investytsii yak faktor ekonomichnoho zrostannia derzhavy [Foreign direct investments as a factor of the state's economic growth]. *Vcheni zapysky Universytetu "KROK" – Scientific Notes of "KROK" University.* 2021. № 3 (63). S. 44–50. DOI: https://doi.org/10.31732/2663-2209-2021-63-44-50
5. Balance of payments in February 2026: Statistics and Reporting Department (preliminary data1 according to the Balance of Payments and International investment position manual, 6th edition). Kyiv: External sector statistics Division, 2026. 4 p. National Bank of Ukraine. URL: https://bank.gov.ua/files/ES/State_m_en.pdf
6. Fedorchak O. Vplyv viiny na zaluchennia priamykh inozemnykh investytsii v Ukraini: derzhavno-upravlinskyi aspekt [The impact of war on attracting foreign direct investment in Ukraine: the public administration aspect]. *Publichne administruvannia ta natsionalna bezpeka – Public Administration and National Security.* 2026. № 2 (67). S. 62–74. DOI: https://doi.org/10.25313/2617-572X-2026-2-12015
7. Ukraine: From War to Peace and Recovery: Analytical Assessments, February 2026. Kyiv: Razumkov Centre, 2026. 26 p. Razumkov Centre. URL: https://razumkov.org.ua/images/2026/04/17/2026-ISAR-monthly-February-ENGL.pdf
8. 8.Financial Sector Strategy 2026-2030. Approved by the Board of Directors on 17 December 2025. London: EBRD, 2026. 77 p. European Bank for Reconstruction and Development. URL: https://ebrd.com/content/dam/ebrd_dxp/assets/pdfs/strategies-and-policies/financial-sector-strategy/financial-sector-strategy-2026-2030.pdf
9. Ukraine Investment Framework: Investments Delivering Impact for Ukraine's Recovery. Brussels: European Commission, 2026. 2 p. European Commission. URL: https://enlargement.ec.europa.eu/document/download/d2ff0907-fc69-48e4-8490-a79f142c4a76_en?filename=Ukraine_Investment_Framework_July2025_v3+1.pdf
10. FDI Qualities Policy Toolkit: Report. Paris: OECD Publishing, 2022. 196 p. OECD. DOI: https://doi.org/10.1787/7ba74100-en
11. World Investment Report 2026: International Investment in a Turbulent Era. Geneva: United Nations, 2026. 225 p. Unated Nations, UN Trade and Development (UNCTAD). URL: https://unctad.org/publication/world-investment-report-2026-international-investment-turbulent-era
12. Ukraine Fifth Rapid Damage and Needs Assessment (RDNA5): Main Report, February 2022 – December 2025. Washington, DC: World Bank Group, 2026. 76 p. World Bank Group, Government of Ukraine, European Union, United Nations. URL: https://documents1.worldbank.org/curated/en/099022026094036395/pdf/P514499-22f93f3a-4278-42bc-b907-db9553d12069.pdf

DIRECTIONS FOR ACTIVATING THE INCREASE IN FOREIGN DIRECT INVESTMENT IN UKRAINE

Iurii Gudz
Doctor of Economic Sciences, Associate Professor,
Professor of the Department of Management and Logistics
Private Higher Educational Establishment "European University"
Nataliia Ovsiienko
Candidate of Economic Sciences, Associate Professor,
Head of the Department of Marketing
Private Higher Educational Establishment "European University"
Nataliia Kotvytska
Doctor of Economic Sciences, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of Economics, Finance and Accounting
Private Higher Educational Establishment "European University"

Summary. The article examines current conditions for attracting foreign direct investment to Ukraine and proposes an integrated framework for increasing private foreign capital during wartime and reconstruction. Foreign direct investment is assessed not only by the value of recorded flows but also by its capacity to create productive assets, transfer technologies, support skilled employment and integrate Ukrainian firms into European value chains. Particular attention is paid to the distinction between reinvested earnings, intra-company debt and genuinely new equity capital, since growth in the statistical indicator does not necessarily mean an equivalent increase in new productive investment. The study systematizes the main constraints affecting investment decisions: military risks, insufficient war-risk insurance, energy and transport disruptions, shortages of qualified labour, high financing costs, foreign-exchange restrictions, institutional uncertainty, weak judicial protection and administrative barriers. These constraints reinforce each other and therefore cannot be neutralized by isolated tax incentives. Priority areas for strategic investment include defence and dual-use technologies, distributed and renewable energy, agri-food processing, logistics, machinery, information technology, deep-tech, critical raw materials and reconstruction-related manufacturing. Special emphasis is placed on the Ukraine Investment Framework, blended finance, international guarantees and risk-sharing mechanisms as instruments for lowering the investment risk premium and mobilising private capital. The article proposes a national digital "Investments in Recovery" platform with a transparent pipeline of technically, legally and financially prepared bankable projects, as well as Human Capital Agreements between investors, local authorities and educational institutions. It is concluded that Ukraine should move from fragmented incentives to a comprehensive model aimed at reducing the total cost of investment risk through security, the rule of law, insurance, access to finance, resilient infrastructure, skilled human capital and regulatory convergence with the European Union.

Keywords: foreign direct investment, investment attractiveness, investment climate, war risks, reconstruction of Ukraine, European integration, investment insurance, human capital, risk sharing, investment policy.

Дата надходження статті: 13.08.2026
Дата прийняття статті до публікації: 20.09.2026
Дата публікації статті: 03.11.2026